

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

МОРЕХІДНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ІМ. О.І. МАРИНЕСКА НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «ОДЕСЬКА МОРСЬКА АКАДЕМІЯ»

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказом начальника ВСП «МФК
ім. О.І. Маринеска НУ «ОМА»
від 02.01.2025р. № 3

ІНСТРУКЦІЯ З ОХОРОНИ ПРАЦІ № 33 -ОП ДЛЯ ПРИСВОЄННЯ І ГРУПИ З ЕЛЕКТРОБЕЗПЕКИ

1. Загальні положення

1.1. Інструкція з електробезпеки (далі — Інструкція) встановлює вимоги безпеки під час роботи з виробничими електроприймачами загального призначення в умовах, де може виникнути небезпека ураження електричним струмом від відкритих частин електроустановок, що перебувають під напругою. Інструктаж за цією інструкцією передбачає присвоєння I кваліфікаційної групи з електробезпеки.

1.2. Інструкцію розроблено на основі Порядку опрацювання і затвердження власником нормативних актів про охорону праці, що діють на підприємстві, затвердженого наказом Держнаглядохоронпраці від 21.12.1993 № 132; Положення про розробку інструкцій з охорони праці, затвердженого наказом Держнаглядохоронпраці від 29.01.1998 № 9; з урахуванням вимог Правил безпечної експлуатації електроустановок споживачів, затверджених наказом Держнаглядохоронпраці від 09.01.1998 № 4.

1.3. Допуск працівників до проведення робіт з використанням засобу виробництва, до складу якого входить електротехнічний пристрій, здійснюється після проведення інструктажу за відповідною інструкцією з охорони праці під час роботи з засобом виробництва (наприклад, ручним електроінструментом, верстатом, підймальним механізмом) і перевірки безпечного поводження з ним.

1.4. За відсутності стандартного пристрою (штепсельної вилки) підключення електроприймача до електромережі або його відключення від електромережі повинен виконувати електротехнічний персонал. Ремонтне обслуговування виробничого електрообладнання та електричних мереж напругою до 1 кВ виконує електротехнічний персонал, що має групу з електробезпеки не нижче III.

1.5. Для запобігання ураженню електричним струмом від прямого дотику застосовують (окремо або в поєднанні) такі засоби та заходи захисту:

- недоступність струмопровідних частин від випадкового доторкування за рахунок захисного огороження (оболонки, бар'єрів тощо), основної ізоляції, розміщення поза зоною досяжності (наприклад, на недоступній висоті);
- безпечна напруга;
- пристрій захисного вимкнення;

- захисне заземлення (занулення) електротехнічних пристроїв;
- засоби електрозахисту.

1.6. Для запобігання ураженню електричним струмом від непрямого дотику (у разі пошкодження ізоляції) застосовують (окремо або в поєднанні) такі заходи захисту:

- захисне заземлення;
- автоматичне вимкнення живлення;
- обладнання класу II або рівноцінною організацією;
- захисний електричний поділ кіл;
- ізолювальні (непровідні) приміщення, зони, площадки;
- системи наднизької (малої) напруги (системи захисної, безпечної та функціональної наднизької напруги);
- вирівнювання потенціалів.

1.7. Засоби електрозахисту залежно від їхнього призначення поділяються на основні та додаткові.

Основний засіб електрозахисту — засіб, ізоляція якого тривалий час витримує робочу напругу електроустановки та який дозволяє працювати на струмопровідних частинах, що перебувають під напругою. До основних засобів електрозахисту, що витримують напругу до 1000 В, відносять: ізолювальні штанги, ізолювальні кліщі, електровимірні кліщі, покажчики напруги, діелектричні рукавички, інструмент (ручний) з ізолювальним покриттям.

Додатковий засіб електрозахисту — засіб, який сам по собі не може за конкретної напруги забезпечити захист від ураження електричним струмом, а лише доповнює основний засіб захисту та може захищати від напруги дотику і напруги кроку. До додаткових засобів електрозахисту відносять: діелектричне взуття, діелектричні килими, ізолювальні підставки, ізолювальні накладки, ізолювальні ковпаки, сигналізатори напруги, захисні огороження (щити, ширми), переносні заземлення, плакати і знаки безпеки.

Засоби електрозахисту не призначені для використання на зовнішніх роботах під час дощу, снігу, туману.

1.8. Заземлення — навмисне електричне з'єднання із землею або її еквівалентом металевих неструмовідних частин, що можуть опинитися під напругою.

Усі відкриті провідні частини в електроустановках на напругу понад 1 кВ мають бути заземлені, а в електроустановках на напругу до 1 кВ — приєднані до захисного РЕ-провідника.

Захисному заземленню підлягають металеві неструмовідні частини обладнання, які через несправність ізоляції можуть опинитись під напругою і до яких можливий дотик людей або тварин.

Заземлення обов'язкове:

- у приміщеннях з підвищеною небезпекою та в особливо небезпечних за умовами ураження струмом, за номінальної напруги електроустановки понад 42 В змінного та понад 110 В постійного струму;
- у зовнішніх установках заземлення обов'язкове за номінальної напруги електроустановки понад 42 В змінного та понад 110 В постійного струму;

- у приміщеннях без підвищеної небезпеки — за напруги >380 В змінного струму і >440 В — постійного струму;

- у вибухонебезпечних приміщеннях незалежно від значення напруги установки. Заземленню не підлягають корпуси електрообладнання, апаратів та електромонтажних конструкцій, встановлені на заземлених металевих конструкціях, розподільних пристроях, у щитах, шафах, на станинах верстатів, машин і механізмів (за умови надійного електричного контакту з заземленою основою), арматура ізоляторів всіх типів, відтяжки, кронштейни та освітлювальна арматура (за умови встановлення їх на дерев'яних опорах повітряних ліній електропередач або на дерев'яних конструкціях відкритих підстанцій).

Заземлення виконують окремим провідником, один кінець якого через відповідний контакт ввідного штепсельного з'єднання та за допомогою корпусного болта електрощита з'єднують із зовнішнім заземлювальним пристроєм (контуром заземлення).

Прокладені відкрито заземлювальні провідники, усі конструктивні елементи мережі заземлення мають бути без ізоляції та пофарбовані у чорний колір. Заземлювальні провідники у сухих приміщеннях, що не містять їдких парів та газів, допускається прокласти безпосередньо по стінах приміщення. У вологих і особливо вологих приміщеннях заземлювальні провідники прокладають на відстані від стін не менше ніж 10 мм. Заземлювальні провідники захищають від механічного пошкодження. У місцях введення заземлювальних провідників у приміщення будівлі або споруди мають бути розміщені розпізнавальні знаки.

Під час робіт із заземлювальним провідником заборонено:

- використовувати заземлювальний провідник з іншою метою, крім заземлення;
- приєднувати заземлювальні провідники шляхом скручування проводів;
- послідовне з'єднання заземлювальних провідників;
- використовувати для заземлення будь-які інші провідники, не призначені для цього.

1.9. Занулення — це навмисне електричне з'єднання з нульовим захисним провідником металевих неструмопровідних частин, що можуть опинитися під напругою внаслідок пошкодження ізоляції або однофазового короткого замикання. Занулення — основний засіб захисту людей від ураження людей струмом в електроустановках напругою до 1 кВ.

Принцип дії занулення — перетворення пробивання електричного струму на корпус у однофазове коротке замикання з метою викликати струм, здатний забезпечити спрацювання захисту та завдяки цьому автоматично відключити пошкоджену електроустановку від електромережі. Занулення виконують шляхом надійного болтового з'єднання (з контргайкою або стопорною шайбою) нульового захисного провідника (PEN-провідника) живильного електрокабелю через ввідний штепсельний пристрій металевому корпусу електрообладнання до заземлювального провідника.

1.10. Ручний електроінструмент за умовами безпеки поділяють на три класи:

- I клас — електроінструмент, у якого всі деталі, що перебувають під напругою, ізолювані, штепсельна вилка має заземлювальний контакт;

- II клас — електроінструмент, у якого всі деталі, що перебувають під напругою, мають подвійну або посилену ізоляцію;
- III клас — електроінструмент безпечної низької напруги (напруга не вище 42 В), у якого внутрішні та зовнішні кола не перебувають під іншою напругою. Номінальна напруга для електроінструменту постійного струму класів I і II — не більше 220 В, а для електроінструменту змінного струму — 380 В. Електроінструмент II і III класів не потребує спеціальних пристроїв для заземлення.

1.11. Знаки та плакати з електробезпеки поділяються на:

- попереджуючі — застосовують для попередження про небезпеку наближення до частин обладнання, що перебуває під напругою: «ОБЕРЕЖНО! Електрична напруга!», «СТІЙ! НАПРУГА», «ВИПРОБУВАННЯ. НЕБЕЗПЕЧНО ДЛЯ ЖИТТЯ!», «Не влізати! Уб'є!»;
- заборонні — застосовують для заборони проведення операцій з комутаційними апаратами, якими може бути подана напруга на місце, відведене для проведення робіт: «НЕ ВКЛЮЧАТИ! ПРАЦЮЮТЬ ЛЮДИ», «НЕ ВКЛЮЧАТИ! РОБОТА НА ЛІНІЇ», «НЕ ВІДКРИВАТИ! ПРАЦЮЮТЬ ЛЮДИ»;
- розпорядчі — призначені для вказівки робочого місця або безпечного шляху підйому до робочого місця, розташованого на висоті: «ПРАЦЮВАТИ ТУТ», «ВЛАЗИТИ ТУТ»;
- вказівні — вказують на неприпустимість подачі напруги на заземлену ділянку електроустановки: «ЗАЗЕМЛЕНИЙ».

1.12. У місцях проходів і на тимчасових робочих місцях кабель електроживлення підвішують на висоті не менше ніж 2,5 м, захищають від дії тепла, вологи, мастила та інших шкідливих речовин або улаштовують у тимчасовий канал (лоток). У місцях проходів загального користування кабель електроживлення підвішують на висоту не менше ніж 3,5 м, у місцях проїзду — не менше ніж 6 м.

1.13. Виробниче електрообладнання підлягає періодичному технічному опосвідченню, вимірюванням параметрів ізоляції та заземлювальних пристроїв спеціалізованою електротехнічною лабораторією.

2. Вимоги безпеки перед початком роботи (експлуатації електроприймача)

2.1. Ознайомитися з інструкцією з експлуатації електроприймача (електротехнічного пристрою) та у разі проведення робіт з використанням засобів виробництва — з відповідною інструкцією з охорони праці (наприклад, ручним електроінструментом).

2.2. Встановити електроприймач у місце, зручне для його експлуатації: сухе, доступне для оперативного відключення його від електромережі (у разі надзвичайної ситуації-); на стійкій основі, що не допускає перекидання електроприймача; на відстані, що не допускає механічного пошкодження електроприймача рухомими частинами (наприклад, дверима).

2.3. Перед кожним застосуванням провести зовнішній огляд електроприймача та мережі його електроживлення, переконатися у придатності до експлуатації (відсутності видимих пошкоджень корпусу, електрошнура, електровилки тощо).

2.4. Перед увімкненням електровилки в розетку переконатися в тому, що вона саме від того електроприймача, який необхідно увімкнути в електромережу.

Якщо електрошнури від сусідніх електроприймачів схожі між собою, то слід прикріпити на них бирки з відповідними написами або розрізнути іншим способом.

2.5. Переконатися у справності електророзетки, до якої планується підключити електроприймач. Заборонено експлуатувати несправну електророзетку (знята або пошкоджена кришка, електророзетка не зафіксована в/на стіні). Електровилка електроприймача має бути розрахована на конструктивне виконання розетки.

2.6. Увімкнути електроприймач кнопкою або клавішею на його корпусі. Умовні позначення, які використовуються на позначення подачі напруги в електроприймач і вимкнення з мережі біля кнопки (клавіші): «ВИМК», «ВИК» або «О» — вимкнено (електроприймач відключений від електромережі); «УВИМК», «ВКЛ» або «І» — увімкнено (в електроприймач подана напруга). При натисканні кнопки або клавіші в електроприймач буде подано живлення, про що сигналізує загоряння сигнальної лампочки (за наявності у конструкції електроприймача). Якщо повторно натиснути кнопку або клавішу, то живлення буде відключено та сигнальна лампочка згасне. У деяких моделях електроприймачів біля сигнальної лампочки та кнопки може бути нанесений напис «Мережа» або «POWER».

2.7. Для подачі живлення до приміщення необхідно відповідну клавішу комутаційного апарата (наприклад, автоматичного вимикача) підняти вгору, а для припинення подачі електроживлення до приміщення цю клавішу опустити вниз.

2.8. Якщо електроприймач непридатний до експлуатації, його необхідно від'єднати від електромережі та інформувати про несправність безпосереднього керівника.

3. Вимоги безпеки під час роботи (експлуатації електроприймача)

3.1. Під час експлуатації електроприймача слід дотримуватися вимог інструкції з його експлуатації, а під час застосування засобів виробництва — відповідної інструкції з охорони праці (наприклад, ручного електроінструменту). Працівник зобов'язаний користуватися електроприймачами лише за прямим призначенням та дотримуватися передбаченого заводом-виробником режиму роботи (перерви у роботі) електроприймача задля запобігання перегріву електроприймача.

3.2. Працівнику з I групою з електробезпеки заборонено:

3.2.1 використовувати неінвентарні або саморобні електротехнічні пристрої;

3.2.2 експлуатувати електроприймачі, використання яких не входить до функціональних обов'язків, вмикати електроприймачі, які не використовуються;

3.2.3 виконувати роботу з електроприймачами у незручних умовах та недостатньо освітлених місцях, а також біля відкритих струмопровідних частин, що перебувають під напругою;

3.2.4 відкривати ввідно-розподільні пристрої (електрощит) та інші шафи, де розміщено електроприймачі, та захищувати доступи до них;

3.2.5 проводити зовні роботи з використанням електроінструменту та переносних електросвітильників, а також експлуатувати електроустановки, що мають електропривод;

- 3.2.6 працювати у складі бригад, в які входять особи електротехнічного та (або) електротехнологічного персоналу з групами з електробезпеки II—V;
- 3.2.7 експлуатувати основні електроізолюючі засоби захисту: штанги електроізолюючі, кліщі електровимірювальні, покажчики напруги тощо (допускається використовувати діелектричні рукавички, діелектричні або гумові килимки та ізолюючі підставки);
- 3.2.8 перебувати у робочій зоні проведення електрозварювальних робіт.
- 3.3. Під час експлуатації електроприймачів заборонено:
- 3.3.1 користуватися несправним, пошкодженим або без захисних кришок електроприймачем;
- 3.3.2 допускати потрапляння на електроприймач рідини, торкатися мокрими руками або вологою ганчіркою до електроприймачів, що перебувають під напругою (втирати пил з електроприймача та мити його корпус допускається за умови його від'єднання від живлення);
- 3.3.3 класти на діючий електроприймач посудину з рідиною, робочий інструмент, ганчірки та інші вогнебезпечні предмети, а також улаштувати над електроприймачем вазон з квітами;
- 3.3.4 допускати контакт проводів мережі електроживлення з нагрівальними приладами (батареями центрального опалення, електрообігрівачами, відкритим вогнем тощо);
- 3.3.5 пошкоджувати та піддавати механічному навантаженню електроприймач, допускати падіння електроприймача і нанесення ударів по ньому;
- 3.3.6 наповнювати водою з водопровідної системи увімкнені в електромережу електронагрівальні пристрої (електрочайник, електросамовар тощо); торкатися води, що нагрівається у металевому резервуарі увімкненого електронагрівального пристрою;
- 3.3.7 підключати електроприймач до електромережі з напругою більшою за напругу, на яку він розрахований;
- 3.3.8 перевантажувати електророзетку, тобто вмикати кілька електроприймачів (через розмножувачі), сумарна максимальна споживана потужність яких перевищує допустиму потужність (допустима потужність електроприймачів вказані на нижньому або задньому боці електроприймачів у ВАТ (Вт або W) або кіловатах (кВт або kW));
- 3.3.9 проводити ремонтне обслуговування електроприймача;
- 3.3.10 передавати виробничий електроприймач сторонній особі;
- 3.3.11 залишати без нагляду електроприймач, увімкнений в електромережу, за винятком електроприймачів, експлуатація яких допускається без нагляду (холодильники, персональні комп'ютери, факси, модеми тощо).
- 3.4. Під час експлуатації відкрито прокладених електропроводів заборонено:
- 3.4.1 допускати механічні пошкодження проводів;
- 3.4.2 торкатися до обірваних оголених проводів або проводів з пошкодженою ізоляцією;
- 3.4.3 защемляти провід дверима або віконними рамами, зав'язувати вузли на проводах, перекручувати, натягувати проводи та складати на них будь-які предмети;

- 3.4.4 закривати або захищати доступ до прокладених проводів;
 - 3.4.5 закріплювати проводи (до стін, підлоги) цвяхами;
 - 3.4.6 встановлювати поблизу проводів електронагрівальні прилади;
 - 3.4.7 експлуатувати проводи з пошкодженою або електроізоляцією, що втратила захисні властивості;
 - 3.4.8 ремонтувати проводку.
- 3.5. Працівник зобов'язаний виконувати вимоги, нанесені на знаки і плакати з електробезпеки. Працівнику заборонено самостійно вивішувати та знімати встановлені плакати, таблички та знаки з електробезпеки.
- 3.6. Ремонтне обслуговування електроприймачів, а також заміна електростартера електросвітильника, очищення електросвітильника (навіть якщо його вимкнено), проводить електротехнічний персонал або уповноважений представник спеціалізованої організації.

4. Вимоги безпеки після закінчення роботи (експлуатації електроприймача)

- 4.1. Перед тим, як витягти електровилку електроприймача з мережі, переконатися, що це необхідна електровилка.
- 4.2. Витягти електровилку з розетки сухими руками. Забороняється тягнути за електричний провід електроприймача.
- 4.3. Помістити електроприймач у місце, призначене для зберігання.
- 4.4. Вимкнути робоче освітлення та інші електротехнічні пристрої, які використовувались у робочій зоні.
- 4.5. Повідомити безпосереднього керівника про виявлені під час роботи електроприймача несправності та інші фактори, що впливають на електробезпеку.

5. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях

- 5.1. У разі ураження електричним струмом можливі такі травми: опіки тіла, осліплення (внаслідок ураження очей), електроліз крові, розрив тканин, параліч нервової системи тощо. Найбільш небезпечним для людини є електричний удар від проходження струму через тіло. Електричний удар, як правило, супроводжується втратою свідомості, судомами, частковою або повною зупинкою дихання та серцевої діяльності. Що довше людина перебуває під дією електроструму, то важча нанесена травма. Позитивний результат під час надання першої долікарської допомоги потерпілому залежить від швидкості його звільнення від дії електричного струму.
- 5.2. Аварійною ситуацією вважається пошкодження або несправність електроприймача та мережі його електроживлення, а саме:
 - 5.2.1 Механічне пошкодження електроприймача та мережі його електроживлення;
 - 5.2.2 поява стороннього шуму, запаху гару (диму), іскріння в електроприймачі або електророзетці;
 - 5.2.3 нагрівання, сліди кіптяви, корозія металу електроконтактів електророзетки, електровилки електроприймачів;
 - 5.2.4 загоряння та сильне нагрівання електроприймача, електропроводки та місць її з'єднання;
 - 5.2.5 потемніння, розшарування, тріщини ізоляції електропроводки;

- 5.2.6 запах гару, палаючої гуми або пластмаси;
- 5.2.7 згасання або зменшення яскравості світіння сигнальної лампочки при увімкненні в електромережу електроприймача;
- 5.2.8 пощипування або удар струмом при торканні електроприймача;
- 5.2.9 дія рідини на увімкнений електроприймач.
- 5.3. Позаштатною ситуацією вважаються:
- 5.3.1 перерва у подачі електроенергії;
- 5.3.2 раптове погіршення стану здоров'я працівника.
- 5.4. В аварійних і позаштатних ситуаціях працівник зобов'язаний відключити електроприймач від електромережі, а за неможливості відключення — вжити заходів щодо попередження випадків доступу людей у небезпечну зону. Про несправність електрообладнання інформувати безпосереднього керівника, іншу відповідальну особу або електротехнічний персонал підприємства. Внаслідок вимкнення електротехнічного пристрою може одночасно відключитися освітлення. За відсутності природного освітлення користуватись аварійним освітленням або ручним засобом освітлення (мобільним телефоном, акумуляторним ліхтарем).
- 5.5. Неелектротехнічному персоналу заборонено вживати таких заходів щодо відключення подачі напруги:
- 5.5.1 навмисно замикати між собою електропроводи;
- 5.5.2 перерубувати електропроводи сокирою, ножом, ломом тощо;
- 5.5.3 перекушувати електропроводи пасатижами;
- 5.5.4 відкривати ввідно-розподільний пристрій (електрощиток), входити в електрощитову або електропідстанцію задля відключення електроенергії.
- 5.6. У разі виявлення оголених жил електрокабелю або обірваного проводу повітряної лінії електропередач не слід брати їх в руки, намагатися відкинути їх руками, ногами або струмопровідними предметами та наближатися до місця пошкодження на відстань ближче 10 м до цих проводів і кабелів (без спеціальних засобів електрозахисту). Слід інформувати про подію відповідальних осіб підприємства та забезпечити огороження (охорону) місця знаходження обірваного електропроводу до прибуття електротехнічного персоналу (аварійної служби).
- 5.7. Звільнення потерпілого від дії електричного струму проводять різними способами, однак основним з них є швидке відключення найближчим вимикачем, рубильником або іншим апаратом відключення тієї частини електрообладнання, якої торкається потерпілий. У разі неможливості швидкого відключення електрообладнання слід відтягнути потерпілого від струмопровідних частин, яких він торкається.
- Під час звільнення потерпілого від дії електричного струму той, хто надає допомогу, вживає заходів безпеки, щоб самому не потрапити під напругу внаслідок доторкання до струмопровідних частин або тіла потерпілого.
- У разі ураження напругою до 1 кВ потерпілого можна звільнити таким чином: відтягти від струмопровідної частини за одяг, якщо він сухий і відстає від тіла. При цьому не слід торкатися тіла потерпілого, його вологого одягу (взуття), навколишніх заземлених предметів. Потім ізолювати руки, одягнувши

діелектричні рукавиці або обмотати руки сухою тканиною. Після цього відкинути електропровід від потерпілого сухою дошкою або палицею достатньої довжини та перерубати провід сокирою з сухою дерев'яною рукояткою.

5.8. Якщо потерпілий потрапив під напругу, перебуваючи на висоті, то одночасно з вжиттям заходів щодо вимкнення електричного струму слід попередити його падіння з висоти, оскільки це може призвести до травмування. Для цього вжити заходів безпеки: у разі перебування потерпілого на невеликій висоті слід самостійно або за допомогою інших прийняти його на руки, в іншому разі одній з осіб, які надають допомогу, необхідно піднятися до потерпілого, утримати його від падіння та допомогти спустити вниз (попередньо натягнувши брезент, ковдру, іншу міцну тканину або підкласти підручний м'який матеріал).

5.9. У разі ураження напругою понад 1 кВ дії зі звільнення потерпілого від струму є більш небезпечними, тому ці роботи проводять у діелектричних рукавичках та гумових ботах з використанням ізоляційної штанги. За відсутності цих засобів електро- захисту слід відключити електрообладнання. Як виняток, аварійне відключення можна провести, накинувши на відкриту частину лінії електропередачі неізольований провід достатньої для короткого замикання довжини (без утримання проводу в руках).

5.10. Якщо працівник опинився у зоні впливу крокової напруги, виходити з неї він повинен короткими кроками, не відриваючи одну ногу від іншої, щоб уникнути ураження струмом. Заборонено вистрибувати із зони крокової напруги на одній або двох ногах, бо в разі падіння працівника на руки значно збільшиться величина напруги кроку, отже, і величина струму, який проходитиме через життєво важливі органи потерпілого. В усіх цих випадках підкласти під ноги дошку або інші неелектропровідні матеріали для захисту від крокової напруги.

5.11. Після звільнення від дії електричного струму потерпілому слід надати першу долікарську допомогу залежно від стану потерпілого відповідно до Інструкції з надання першої долікарської допомоги. Не можна задля оживлення закопувати потерпілого у землю, оскільки це може призвести до його переохолодження та загибелі.

5.12. Якщо у приміщенні виникло загоряння у результаті замикання електропроводки або виявлено несправність електроприймача, необхідно:

5.12.1 від'єднати електроприймач, що горить, від електромережі (наприклад, шляхом вилучення електровилки електроприймача з розетки);

5.12.2 вимкнути електроживлення приміщення, в якому почалася пожежа, шляхом вимикання доступного комутаційного апарата (вимикача освітлювального або розподільчого щитка, кнопки електроавтоматики, викручування запобіжника в груповому щитку, вимкнення ввідно- розподільного електрорубильника);

5.12.3 після зняття напруги гасити пожежу будь-яким доступним способом з урахуванням можливих шляхів її поширення, а за неможливості усунення загоряння — викликати пожежну охорону за телефоном (за номером 101), при цьому вказати адресу об'єкта, кількість поверхів будівлі, місце виникнення пожежі, обстановку, наявність людей та повідомити своє прізвище;

5.12.4 якщо місце загоряння не від'єднане від мережі електроживлення, від'єднане частково або немає твердої впевненості у повному знятті напруги, то гасити пожежу допускається тільки сухим піском, вуглекислотним або порошковим вогнегасником, а за наявності — з використанням електроізолюючих засобів захисту.

ПОРЯДОК

надання домедичної допомоги постраждалим при ураженні електричним струмом та блискавкою

1. Цей Порядок визначає механізм надання домедичної допомоги постраждалим при ураженні електричним струмом та блискавкою не медичними працівниками.
2. У цьому Порядку термін «електротравма» вживається у такому значенні — це місцеві і загальні пошкодження, що виникають у результаті впливу електричного струму великої сили або розряду атмосферної електрики (блискавки).

Інші терміни вживаються у значеннях, наведених в Основах законодавства України про охорону здоров'я та інших нормативно-правових актах у сфері охорони здоров'я.

3. Послідовність дій при наданні домедичної допомоги постраждалим при ураженні електричним струмом та блискавкою не медичними працівниками:

- 1) переконатися у відсутності небезпеки;
- 2) якщо постраждалий перебуває під дією електричного струму, при можливості припинити його дію: вимкнути джерело струму, відкинути електричний провід за допомогою сухої дерев'яної палиці чи іншого електронепровідного засобу;
- 3) провести огляд постраждалого, визначити наявність свідомості, дихання;
- 4) викликати бригаду екстреної (швидкої-) медичної допомоги;
- 5) якщо у постраждалого відсутнє дихання, розпочати проведення серцево-легеневої реанімації;
- 6) якщо постраждалий без свідомості, але дихання збережене, надати постраждалому стабільного положення;
- 7) накласти на місця опіку чисті, стерильні пов'язки;
- 8) забезпечити постійний нагляд за постраждалим до приїзду бригади екстреної (швидкої) медичної допомоги;
- 9) при погіршенні стану постраждалого до приїзду бригади екстреної (швидкої-) медичної допомоги повторно зателефонувати диспетчеру екстреної медичної допомоги.

Примітка. Наведено згідно з наказом МОЗ України «Про затвердження порядків надання домедичної допомоги особам при невідкладних станах» від 16.06.2014 № 398.

Інструкцію розробив:

Інженер з охорони праці

Олександр Гріщенко